

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 134/2011-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. A. L. a V. L., obaja bytom N., zastúpených advokátom JUDr. J. Č., B., ktorou namietali porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 Listiny základných práv a slobôd a práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v exekučnom konaní u súdneho exekútora JUDr. M. Š. vedenom pod č. EX 43/2009 a na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 16 Er 66/2003, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. A. L. a V. L. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. decembra 2010 doručená sťažnosť Ing. A. L. a V. L. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 Listiny základných práv a slobôd (ďalej

len „listina“) a práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v exekučnom konaní u súdneho exekútora JUDr. M. Š. (ďalej len „exekútor“) vedenom pod sp. zn. EX 43/2009 a na Okresnom súde Trnava (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 16 Er 66/2003.

2. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že proti sťažovateľom ako povinným je vedené exekučné konanie, na základe exekučného titulu notárskej zápisnice, kde ako dlžníci zo zmluvy o pôžičke uznali svoj záväzok a súhlasili s jej vykonateľnosťou. Exekútor sťažovateľov upovedomil, že exekúciu vykoná predajom nehnuteľnosti – rodinného domu, ktorý je bydliskom sťažovateľov. Sťažovatelia namietajú, že v exekučnom konaní je od nich vymáhané plnenie v sume 465 050 990 € (prevažne sankčné úroky zo zmluvy o pôžičke), ktoré predstavuje 408-násobok sumy, ktorú zostali dlžní veriteľovi. Ďalej v sťažnosti namietajú neplatnosť ustanovenia pôvodnej zmluvy o pôžičke z 15. mája 2003 v časti „*V prípade, že pôžička nebude včas, t. j. do 16. 9. 2003 splatená, je dlžník povinný platiť sankčný úrok vo výške 30% mesačne až do dňa splatenia celého dlhu.*“.

3. V petite sťažnosti sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že v predmetnom exekučnom konaní boli porušené ich práva podľa čl. 20 ústavy, čl. 11 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu.

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny má každý právo vlastníť majetok.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

5. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov na neverejnom zasadnutí senátu, a keďže pri jej predbežnom prerokovaní zistil, že nemá právomoc na jej prerokovanie a rozhodnutie, rozhodol o jej odmietnutí.

6. Z vlastnej rozhodovacej činnosti ústavný súd zistil, že sťažovatelia ako žalobcovia iniciovali viacero súdnych konaní, predmetom ktorých bolo skúmanie neplatnosti zmluvy o pôžičke z 15. mája 2003.

7. Okresný súd Bratislava IV rozsudkom sp. zn. 22 C 95/04 z 13. októbra 2004 rozhodol tak, že ich žalobu o určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke uzavretej so žalovanou 15. mája 2003 a notárskej zápisnice č. N 56/2003, Nz 36772/2003 spísanej 15. mája 2003 zamietol a súčasne im uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudok prvostupňového súdu ako vecne správny v celom rozsahu potvrdil rozsudkom č. k. 10 Co 8/05-62 z 20. apríla 2005. Sťažovatelia na ústavnom súde sťažnosťou namietali porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy týmito rozhodnutiami všeobecných súdov,

pričom ústavný súd ich sťažnosť uznesením odmietol pre nedostatok právomoci vo vzťahu k rozsudku prvostupňového súdu a pre oneskorenosť vo vzťahu k rozsudku odvolacieho súdu (III. ÚS 204/06 z 21. júna 2006).

8. Žalobou doručenou Okresnému súdu Bratislava IV 3. novembra 2004 sa sťažovatelia domáhali určenia neplatnosti zmluvy o pôžičke uzatvorenej 15. mája 2003, ako aj notárskej zápisnice č. N 56/2003, Nz 36772/2003 z 15. mája 2003, a to v časti týkajúcej sa istiny v sume 3 319,39 € (100 000 Sk). Prvostupňový súd rozsudkom sp. zn. 7 C 391/04 z 21. mája 2008 návrh sťažovateľov zamietol a súčasne im uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania. Proti označenému rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom krajský súd rozsudkom sp. zn. 14 Co 431/2008 z 27. januára 2009 rozhodol tak, že prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdil. Sťažovatelia na ústavnom súde sťažnosťou namietali porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy týmito rozhodnutiami všeobecných súdov, pričom ústavný súd ich sťažnosť uznesením odmietol pre nedostatok právomoci vo vzťahu k rozsudku prvostupňového súdu a pre oneskorenosť vo vzťahu k rozsudku odvolacieho súdu (IV. ÚS 401/09 z 13. novembra 2009).

9. Otázka neplatnosti uvedených právnych úkonov tak v celosti, ako aj v časti teda bola predmetom riadneho občianskeho súdneho konania pred všeobecnými súdmi a v týchto konaniach bolo právoplatne rozhodnuté. Sťažnosti sťažovateľov proti rozsudkom všeobecných súdov na ústavnom súde boli odmietnuté. Ústavný súd preto v tomto konaní nemal právomoc skúmať platnosť, resp. neplatnosť predmetných právnych úkonov v celosti alebo v častiach.

10. Ústavný súd však pri predbežnom prerokovaní sťažnosti dospel k záveru, že nie je daná ani jeho právomoc na poskytnutie ochrany sťažovateľom, pokiaľ ide o namietané porušenie ich označených práv v exekučnom konaní. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemohol, nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom

prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, I. ÚS 153/2010).

11. V exekučnom konaní majú sťažovatelia ako povinní k dispozícii viaceré účinné právne prostriedky ochrany ich práva vlastníť a pokojne užívať majetok. Medzi základné a priamo uplatniteľné patria námietky proti exekúcii (§ 50 Exekučného poriadku), návrh na odklad exekúcie (§ 56 Exekučného poriadku) a návrh na zastavenie exekúcie (§ 57 Exekučného poriadku). Využitie týchto účinných právnych prostriedkov nápravy zakladá právomoc všeobecného (exekučného) súdu na konanie a rozhodovanie o nich v súlade s ústavou, listinou a dodatkovým protokolom. Právomoc všeobecného súdu na takéto konanie a rozhodovanie súčasne vylučuje právomoc ústavného súdu na rozhodovanie o prípadnom porušení označených práv sťažovateľov v exekučnom konaní, a to pred rozhodnutím všeobecného súdu. Keďže z obsahu sťažnosti nevyplýva, že by sťažovatelia využili tieto účinné právne prostriedky nápravy, a ústavný súd je sťažnosťou viazaný (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), bolo na mieste odmietnuť sťažnosť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2011